

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Milana Karabína a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Tatiany Biednikovej v trestnej veci proti obvinenému **M. R. a spol. pre trestný čin vydierania** podľa § 9 ods. 2, § 235 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., účinného do 31. decembra 2005 prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 25. marca 2010 v Bratislave sťažnosť matky obvineného M. R. J. R. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 26. mája 2009, sp. zn. 9 To 249/1995 a rozhodol

t a k t o:

Podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. por. napadnuté uznesenie **s a z r u š u j e** a Krajskému súdu v Košiciach **s a u k l a d á**, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e:

Vyššie citovaným uznesením Krajský súd v Košiciach podľa § 81 ods. 5 Tr. por. zrušil peňažnú záruku vo výške 6 638,78 Eur (200 000 Sk), ktorá bola zložená na depozitnom účte Krajského súdu v Košiciach a podľa § 81 ods. 3 Tr. por. rozhodol, že peňažná záruka vo výške 6 638,78 Eur pripadá štátu.

Toto uznesenie nadväzuje na predchádzajúce uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 19. mája 1995, č.k. 9 To 249/1995-83, ktorým podľa § 73a ods. 1 Tr. por., v znení účinnom do 31. decembra 2005 bola prijatá peňažná záruka vo výške 200 000 Sk, zložená J. R., matkou obvineného M. R.. Na základe tohto uznesenia bol menovaný dňa 19. mája 1995 prepustený z väzby na slobodu.

Krajský súd v Košiciach až po skončení trestného stíhania proti obvinenému

M. R. pre vyššie uvedený trestný čin vydierania rozhodol o predmetnej peňažnej záruke. Konštatoval, že obvinený M. R. v čase, keď bolo proti nemu vznesené ďalšie obvinenie, v júli 1997, ušiel do zahraničia a striedavo sa zdržiaval v Taliansku, v Lichtenštajnsku, v Poľsku, v Nemecku a Českej republike a takýmto spôsobom sa vyhýbal trestnému stíhaniu. S poukazom na to, že obvinený sa nezdržiaval v mieste svojho bydliska, neoznámil zmenu miesta pobytu, dopustil sa inej trestnej činnosti, čím nesplnil primerané povinnosti a nedodržiaval obmedzenia, ktoré sa mu uložili pri zložení peňažnej záruky z 19. mája 1995, rozhodol, že peňažná záruka pripadne štátu.

Poznamenať treba, že proti uvedenému uzneseniu o zrušení peňažnej záruky a jej pripadnutí štátu podal najprv sťažnosť obvinený M. R., ale jeho sťažnosť bola uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2009, sp. zn. 2 Tost 13/2009 podľa § 193 ods. 1 písm. b/ Tr. por. zamietnutá, ako podaná neoprávnenou osobou, lebo oprávnenou osobou, ktorej sa toto uznesenie priamo týkalo bola jeho matka J. R., ktorá zložila peňažnú záruku za obvineného M. R..

Po doručení vyššie citovaného uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky matke obvineného M. R. J. R. podala J. R. prostredníctvom svojho splnomocnenca sťažnosť proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 26. mája 2009, sp. zn. 9 To 249/1995. V nej aj uviedla, že nebola náležite poučená o možnosti podania opravného prostriedku proti tomuto uzneseniu.

K podstate napadnutého uznesenia sa sťažovateľka vyjadrila v tom zmysle, že jej syn bol spod obžaloby v celom rozsahu oslobodený, a tak aj jeho väzba bola nezákonná a nemožno vysloviť prepadnutie peňažnej záruky v prospech štátu, ale táto mala byť vrátená jej, lebo ona ju zložila. Preto navrhla zrušiť napadnuté uznesenie a peňažnú záruku vrátiť jej, ako zložiteľke.

Je zrejmé, že sťažnosť matky obvineného by bola podaná oneskorene, ale ustanovenie § 193 ods. 2 Tr. por. nedovoľuje ako oneskorenú zamietnuť sťažnosť, ktorú oprávnená osoba podala oneskorene len preto, že sa spravovala nesprávnym poučením, ktoré jej bolo dané pri oznámení uznesenia.

Za nesprávne je treba považovať aj také poučenie, ktoré nie je dostatočne jasné

a zrozumiteľné v tom smere, kto proti nemu môže podať sťažnosť. V nadväznosti na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým rozhodol, že obvinený nie je oprávnenou osobou na podanie sťažnosti proti predmetnému uzneseniu krajského súdu, je zrejmé, že matka obvineného sa mohla v dôsledku nedostatočného poučenia, že jedine ona, okrem prokurátora, je oprávnenou osobou na podanie sťažnosti, mylne domnievať, že takou osobou je jej syn, o ktorého väzbu išlo, na nahradenie ktorej bola poskytnutá peňažná záruka.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade sťažnosti matky obvineného podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, ktorým bolo podľa § 81 ods. 3 Tr. por., účinného od 1. januára 2006 rozhodnuté, že peňažná záruka pripadá štátu ako aj konanie, ktoré tomuto uzneseniu predchádzalo. Najvyšší súd pritom zistil, že sťažnosť matky obvineného, smerujúca proti výroku napadnutého uznesenia podľa § 81 ods. 3 Tr. por., je dôvodná.

V prvom rade treba podotknúť, že najvyšší súd postupoval podľa § 192 a nasl. Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z. len preto, že krajský súd použil ustanovenia § 81 ods. 5 a § 81 ods. 3 tohto Trestného poriadku, hoci správne mal použiť ustanovenia Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005. Vyplýva to z ustanovenia § 564 ods. 4 Tr. por. č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na krajský súd na vykonanie konania v prvom stupni pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, vykoná konanie v prvom stupni príslušný krajský súd podľa doterajších predpisov. Konanie o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu vykoná najvyšší súd podľa doterajších predpisov. Rovnako sa postupuje, ak vec postúpil krajskému súdu na vykonanie konania v prvom stupni nepríslušný súd.

Podľa § 564 ods. 5 Tr. por. č. 301/2005 Z. z. konaním podľa odsekov 3 a 4 sa rozumie aj konanie o dôvodoch a lehotách väzby podľa doterajších predpisov vrátane konania o návrhu na predĺženie lehoty väzby najvyšším súdom.

Keďže citované ustanovenia používajú pojem konanie, ktorý je vysvetlený v § 10 ods. 15 Tr. por., účinného od 1. januára 2006 a je ním konanie podľa Trestného poriadku a nie trestné stíhanie, ktorým je úsek od začatia trestného stíhania do právoplatnosti rozsudku, prípadne iného rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vo veci samej a podobné ustanovenie obsahoval aj § 12 ods. 11 Tr. por. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších

predpisov, potom aj po právoplatnom skončení trestného stíhania voči obvinenému M. R. sa pri ďalších úkonoch spojených s rozhodovaním o väzbe, resp. peňažnej záruke, ako náhrade za väzbu, malo postupovať podľa Trestného poriadku, účinného do 31. decembra 2005. Tak bude musieť postupovať krajský súd v novom konaní v predmetnej veci.

Krajský súd predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky len neúplnú časť spisového materiálu, z ktorého, nebyť námietky vznesenej už v pôvodnej sťažnosti obvineného a teraz v sťažnosti jeho matky, ani by nebolo možné zistiť kedy a ktorými rozhodnutiami došlo k právoplatnému skončeniu trestného stíhania obvineného M. R. jeho oslobodením spod obžaloby pre trestný čin uvedený v úvodnej vete tohto uznesenia. Z kancelárskych pomôcok najvyššieho súdu a najmä jeho zberného spisu sp. zn. 1 To 61/2001 bolo zistené, že sa tak stalo rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 29. januára 2001, sp. zn. 2 T 67/96, ktorým bol obvinený M. R. podľa § 226 písm. c/ Tr. por. oslobodený spod skutku obžaloby kvalifikovaného ako spolupáchateľstvo trestného činu vydierania podľa § 9 ods. 2, § 235 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák., v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. apríla 2002, sp. zn. 1 To 61/01, ktorým bolo podľa § 256 Tr. por. odvolanie krajského prokurátora proti vyššie uvedenému rozsudku krajského súdu zamietnuté.

S touto skutočnosťou sa krajský súd v napadnutom uznesení vôbec nevyrovnal.

Treba podotknúť, že v predmetnej veci krajský súd v čase trestného stíhania obvineného M. R., potom čo mali nastať okolnosti uvedené vo vtedy platnom a účinnom ustanovení § 73a ods. 3 písm. a/ Tr. por. (zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov), podľa neho nepostupoval a v predmetnej veci ani nerobil úkony smerujúce k vzatiu obvineného do väzby a to vydaniu príkazu na zatknutie, resp. medzinárodného zatýkacieho rozkazu a konalo sa proti obvinenému ako proti ušlému.

Skutočnosti, ktoré v tej súvislosti uvádza krajský súd v napadnutom uznesení, že Okresným súdom Košice I. bol dňa 11. júla 2001 pod sp. zn. 2 Ntv 86/01 v inej veci vydaný na obvineného zatýkací rozkaz, na základe ktorého bolo 28. júla 2002 súdom Českej republiky rozhodnuté o vzatí obvineného do vydávacej väzby a následne 16. apríla 2004 došlo k vydaniu obvineného M. R. na trestné stíhanie do Slovenskej republiky v inej trestnej veci,

nastali až po rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach z 29. januára 2001 o oslobodení obžalovaného spod obžaloby a niektoré až po právoplatnom skončení trestného stíhania v tejto veci rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. apríla 2002, sp. zn. 1 To 61/01. Pritom ešte treba zdôrazniť, že po 21. januári 2001, keď krajský súd rozhodol o oslobodení obvineného M. R. spod obžaloby, odpadol aj dôvod jeho väzby v ďalšom štádiu konania a tým aj opodstatnenosť peňažnej záruky, ktorá je viazaná na existujúci dôvod väzby.

Ďalej treba poznamenať, že pokiaľ sa v napadnutom uznesení ako dôvod rozhodnutia o pripadnutí peňažnej záruky štátu uvádza, že sa po tom, čo bol obvinený M. R. na základe peňažnej záruky prepustený z väzby, dopustil inej trestnej činnosti, toto konštatovanie nie je dosť dobre možné overiť iba na základe spisových značiek vyšetrovacích spisov a dátumov o vznesení obvinenia, keď nie je z nich možné zistiť pre aké skutky bolo vznesené obvinenie, najmä kedy sa tieto mali stať. S tým sa krajský súd v napadnutom uznesení vôbec nevyrovnal.

Predovšetkým však treba zdôrazniť, že nezodpovedá účelu Trestného poriadku vyjadrenom v § 1 Tr. por. (teraz účinného i predchádzajúceho účinného do 31. decembra 2005) a zmyslu spravodlivosti, aby takmer po desiatich rokoch od oslobodenia obžalovaného spod obžaloby sa rozhodlo, že peňažná záruka pripadá štátu. Jej zmyslom totiž bolo nahradiť väzbu obvineného a postup, ktorý zvolil krajský súd, by mal svoj význam a mohol byť eventuálne aj efektívny v čase keď sa viedlo trestné stíhanie proti obvinenému a to ešte pred 29. januárom 2001, než krajský súd rozhodol o oslobodení obžalovaného spod obžaloby.

V tom čase by prichádzalo do úvahy nie zrušenie záruky, teda výrok podľa vtedy účinného § 73a ods. 4 Tr. por. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, ale výrok podľa § 73a ods. 3 písm. a/ vtedy účinného Trestného poriadku, pokiaľ by existovali dôvody väzby. Zrušenie peňažnej záruky prichádzalo do úvahy len ak pominuli dôvody, ktoré viedli k jej prijatiu. Tým bol niektorý z dôvodov väzby a ak by ten pominul, pominula by aj opodstatnenosť peňažnej záruky a zároveň by neprichádzala do úvahy možnosť rozhodnutia o jej pripadnutí štátu.

Na základe týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie a ukladá krajskému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Jeho úlohou bude vyrovnať sa s vyššie naznačenými skutočnosťami a rozhodnúť v súlade so zákonom.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 25. marca 2010

JUDr. Milan K a r a b í n, v. r.
predseda senátu:

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Cerovská